

Sık Görülen Kanserler :

Yumurtalık (Over) Kanseri

YUMURTALIKLAR NE İŞE YARAR ?

Yumurtalıklar,kadın vücudunda alt karın bölgesinde rahmin her iki yanında yer alan bir çift organdır. Büyüklüğü birer badem kadardır. İşlevleri yumurta üretmek ve dişilik hormonu salgılamaktır. Her adet (menstruasyon) ayında, yumurtalıklardan birisinden bir yumurta salgılanır. Bu yumurta, yumurtalıklardan rahme bir tüp aracılığı (fallop tüpü) ile ulaşır. Orada döllenirse, gebelik oluşur. Döllenmezse, adet kanaması başlar.

Salgıladığı dişilik hormonlarına östrojen ve progesteron denir. Bu hormonlar memeleri, vücut şeklini ve vücut kıllarını kontrol eder, aynı zamanda adet dönemini ve gebeliği ayarlar.

YUMURTALIK (OVER) KANSERİ NEDİR ?

Kanser vücudumuzun temel taşı olan hücreyi etkilemektedir. Kanser hücreyi çeşitli mekanizmalarla etkileyince, hücreler ihtiyaç dışı anormal bölünmeye ve sonucunda kontrol dışı çoğalmaya başlar.

Sağlıklı kişilerde yumurtalıklar vücudun ihtiyacı doğrultusunda çoğalan hücrelerden oluşmaktadır. Oysa ihtiyaç dışı oluşan hücreler anormaldir ve bunlara "tümör" adı verilir. Tümörler selim ya da habis olabilir. Örneğin, 30 yaş altı kadınlarda görülen içi sıvı dolu yumurtalık kistleri selimdir. Kendiliğinden kaybolabileceği gibi gerekirse operasyonla çıkartılabilir. Selim huylu tümörler çevre dokuları istila etmezler. Ama habis diye adlandırdığımız tümörler hem yumurtalıkları hem de çevre dokuları işgal ederler. Yumurtalık kanseri karnın içinde barsaklara, mideye, hatta kan veya lenfatik yolla vücudun uzak bölgelerine kadar yayılabilirler. Böyle yayılmaya sığrama yani "metastaz" denilmektedir.

Yumurtalık kanserlerinin birkaç çeşidi vardır. Burada biz size en sık rastlanan "epitelyal over kanseri" neden bahsedeceğiz. Diğer tipler ise çok enderdir. Epitelyal over kanserinin görülme oranı 55 kadında birdir.

ERKEN TANI KONABİLİR Mİ ?

Tanısı erken konduğunda tedavi edilebilen bir kanserdir. Ancak erken evrelerinde hastalık hiçbir şikayete yol açmadığı için tanı konduğunda hastalığın ilerlemiş olduğunu görmekteyiz. Bu nedenden dolayı yumurtalık kanserlerinden ölüm oranlarının tüm diğer üreme organı kanserlerinden daha fazla olduğunu görmekteyiz. Kadınlarda kanserden ölüm nedeni olan hastalıkları sıraladığımızda yumurtalık kanseri dördüncü sırayı almaktadır.

BELİRTİLERİ NELERDİR ?

Erken tanının zorluğundan söz edilmişti. Kanser, şikayete yol açana kadar çok ilerlemiş olabilmektedir. Şişkinlik, gaz hissi, karnın alt yarısında rahatsızlık hissi, iştah azalması, veya tokluk hissi gibi şikayetler olabilir. Hazımsızlık, bulantı, kilo kaybı dikkati çekebilir. Büyümüş tümör komşu organlara bası yapıp, sık idrar yapma isteğine yol açabilir. Daha seyrek olarak hazneden kanama görülebilir. Karnın içinde sıvı birikmesi şişkinliğe, akciğer yaprakları arasında sıvı birikmesi ise nefes darlığına yol açabilir.

TANI NASIL KONUR VE HASTALIK NASIL EVRELENDİRİLİR ?

Doktor tarafından yapılan hastalık sorgulamasından sonra hasta muayene edilir. Bu muayene, "kadın-doğum uzmanı" tarafından yapılır. Ayrıca "ultrasonografi" tetkiki ile yumurtalıklar incelenir. Buna ek olarak yumurtalık kanseri göstergesi olarak CA-125 adlı bir maddeye kanda bakılır. Ancak bu madde aynı zamanda yumurtalığın selim hastalıklarında da yükselebilir.

Kanser tanısı ancak yumurtalıktan "biyopsi" ile alınan bir doku örneğinin veya karında sıvısı olan hastalarda sıvı örneğinin "patolog" tarafından incelenmesi sonucunda konur. Karnın tanı koymak amacıyla açılarak şüpheli bölgelerden biyopsi alınması için yapılan ameliyata "laparotomi" adı verilir. Alınan örnek operasyon sırasında patolog tarafından incelenir. Eğer bu parça "kanseri" tanısı alırsa, ameliyata devam edilir. Operasyon sırasında cerrahın kararına göre rahim, tüpler, yumurtalıklar, karın zarı alınır. Ayrıca diyaframdan, diğer organlardan, komşu lenf bezlerinden ve karın içi sıvıdan örnekler alınarak "cerrahi evreleme" tamamlanır ve tüm örnekler patolog tarafından incelenir. Hastalığın ne oranda yayılmış olduğunu saptanması tedavi ve takipte önemlidir. Over kanseri ameliyatları bu konuda uzmanlaşmış jinekolog onkologlar tarafından yapılmalıdır.

Nasıl Tedavi Edilir?

Hastalığın yaygınlığı, hastanın yaşı ve genel durumu tedavi şeklini etkilemektedir. Over kanserinin klasik tedavisi cerrahi ve ardından yapılan ilaç (kemoterapi) tedavisidir. Bazı durumlarda hastanın şikayetlerini gidermek için radyoterapide (ışın tedavisi) uygulanabilir.

Cerrahi yaklaşımda ya "histerektomi ve iki taraflı salpingo-ooforektomi" denilen hem rahim hem de iki yumurtağın alınması, ya da "debulking" denilen ve gerekli ameliyatın yapılamadığı yaygın hastalıkta mümkün olduğunca tümör dokusunun çıkartılması gibi yaklaşımlar söz konusu olabilir. Laparotomi öncesi tanı konulabilmişse ve hastalığın cerrahi olarak tam çıkartılması mümkün olamayacaksa önce ilaç tedavisi ile tümör küçültülüp sonra gerekli operasyon tamamlanır. Nadir durumlarda hastalık tek yumurtalık ile sınırlıysa ve hasta genç ve doğurmak istiyorsa; yalnızca hastalıklı yumurtalık alınır.

Ameliyattan sonra, anti-kanser ilaçların verilmesine kemoterapi denir. Bu tedavi ağızdan ilaç yutma, damardan serumla ilaç verilmesi veya karın içine serumla ilaç verilmesi gibi çeşitli şekillerde olabilir. Kemoterapi genellikle ayaktan uygulanır, hastanede yatmaya gerek yoktur. Kemoterapi ilaçları bazı istenmeyen yan etkilere neden olabilir. Uygulanan ilaçlara göre değişiklik göstermekle birlikte bulantı-kusma, saç dökülmesi, kas ağrısı, ağız yarası, enfeksiyona eğilim, halsizlik en sık rastlanan yan etkilerdir. Yan etkileri gidermek için bazı yardımcı ilaçlar vardır. Kemoterapinin kan hücrelerine ve organlara olan yan etkileri düzenli yapılan kan tetkikleri ile izlenir.

TEDAVİ SONRASI TAKİP NASIL YAPILIR?

Hastalar tedavi sonrası ilk iki yıl boyunca üç ayda bir fizik muayene, kanda CA-125 tayini ve gerekli durumlarda akciğer filmi ve karın tomografileri ile kontrol edilmektedir. Sonraki üç yıl için bu kontrol altı ayda bir yapıp, sonra da yılda bir olmak üzere yapılmaktadır.